

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Αχαρνών 2, 10432 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax: 210-2124524**

**Αθήνα, 8-2-2021
Αριθμ. Πρωτ.: 89/21171**

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Στήριξη του εισοδήματος των μικρομεσαίων παραγωγών θερμοκηπιακών προϊόντων της νήσου Κρήτης»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 3379/19-1-2021**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Β. Κεγκέρογλου**, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Υλοποίηση Μέτρων και Δράσεων ΠΑΑ 2014-2020

Όσον αφορά στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδος (ΠΑΑ) 2014-2020 βασικές προτεραιότητες της στρατηγικής για την αγροτική ανάπτυξη που εφαρμόζεται σε όλη τη χώρα, αποτελούν η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας του αγρο-διατροφικού συστήματος και η ενίσχυση της αξίας αλυσίδας των εγχώριων αγροτικών προϊόντων.

Οι εν λόγω προτεραιότητες επιδιώκονται, μεταξύ των άλλων, μέσα από:

- την ενθάρρυνση ιδιωτικών επενδύσεων με στόχο τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και
- την καθετοποίηση της παραγωγής τους σε προϊόντα με συγκριτικό πλεονέκτημα με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, συμπεριλαμβάνεται και η ενίσχυση επενδύσεων που αφορούν στον κλάδο των θερμοκηπιακών καλλιεργειών. Ως εκ τούτου, κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, μέσα από το ΠΑΑ 2014-2020, το οποίο αξιοποιεί τα κονδύλια του Πυλώνα II της ΚΑΠ, υλοποιούνται Μέτρα και Δράσεις από τα οποία μπορεί να επωφεληθεί ο συγκεκριμένος κλάδος.

Ενδεικτικά, αναφέρονται τα εξής υπομέτρα:

- 4.1 «Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις»

➤ Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου, το οποίο έχει προκηρυχτεί ήδη, μεταξύ των άλλων, δίνεται στήριξη σε εκμεταλλεύσεις που στρέφονται προς ποιοτικά γεωργικά προϊόντα, ώστε να διευκολυνθεί η προσαρμογή τους στις ανάγκες της αγοράς και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά τους. Τα Σχέδια Βελτίωσης έχουν πλέον περάσει στη φάση της υλοποίησης.

Τα Σχέδια Βελτίωσης συνιστούν το βασικό επενδυτικό μέτρο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και αποτελούν το κύριο μέσο για την επίτευξη του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της πατρίδας μας μέσα από την εκμηχάνιση της ελληνικής γεωργίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο συγκεκριμένος στόχος κατέχει υψηλή θέση στις προτεραιότητες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, προκειμένου να δοθεί η απαραίτητη ώθηση στην Αγροτική Ανάπτυξη μέσω της αύξησης της παραγωγικότητας και της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων.

Ενδεικτικό του βάρους που έχει δοθεί στην υλοποίηση των Σχεδίων Βελτίωσης είναι και το γεγονός ότι, κατά τη φάση υποβολής αιτήσεων, αυξήθηκε η δημόσια δαπάνη του μέτρου από τα 316 εκατομμύρια ευρώ στα 600 εκατομμύρια ευρώ, προκειμένου να παρασχεθεί η δυνατότητα ένταξης σε όσο το δυνατόν περισσότερους δικαιούχους του προγράμματος.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι υπεγράφη Απόφαση που τροποποιεί το θεσμικό πλαίσιο των Σχεδίων Βελτίωσης, με σκοπό την προσαρμογή του στις ανάγκες που έχουν προκύψει από την πανδημία του κορωνοϊού.

Μετά τις εντατικές προσπάθειες που καταβλήθηκαν από τις Διαχειριστικές Αρχές του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών, σε συνεργασία με τη ΜΟΔ Α.Ε. που έχει την ευθύνη υλοποίησης του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) ξεκίνησαν οι πληρωμές στα Σχέδια Βελτίωσης από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Επισημαίνεται ότι η επιτάχυνση του χρονοδιαγράμματος των απαιτούμενων ενεργειών, ώστε να εκκινήσουν οι πληρωμές των επενδυτικών σχεδίων του Μέτρου των Σχεδίων Βελτίωσης του ΠΑΑ το συντομότερο δυνατό, είχε τεθεί σε πρώτη προτεραιότητα από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

- 4.2 «Επενδύσεις στη μεταποίηση/εμπορία και /ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων»

➤ Στο πλαίσιο των δράσεων του εν λόγω υπομέτρου, οι οποίες έχουν προκηρυχθεί ήδη, συμπεριλαμβάνεται ο συγκεκριμένος τομέας. Η στήριξη παρέχεται σε πολύ μικρές και μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων τους, καθιστώντας τα ελκυστικά στους καταναλωτές και ενισχύοντας τον εξαγωγικό τους προσανατολισμό. Επισημαίνεται ότι διατέθηκαν πάνω από 40 εκατ. € επιπλέον των πόρων που είχαν διατεθεί στο πρόγραμμα της Μεταποίησης (συνολικά οι διατιθέμενοι πόροι ανέρχονται σε 440 εκατ. €).

Κατά τον σχεδιασμό της νέας προγραμματικής περιόδου, θα περιληφθούν αντίστοιχες δράσεις στο υπό κατάρτιση Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ 2021-2027, δεδομένης της σημαντικής αναπτυξιακής τους συμβολής.

Περαιτέρω αξιοποίηση του ΠΑΑ 2014-2020 για την αντιμετώπιση της πανδημίας:

Όσον αφορά στην ανάγκη στήριξης, μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, του γεωργικού τομέα που επλήγη από τα περιοριστικά μέτρα πρόληψης για την αποτροπή εξάπλωσης του κορωνοϊού, επισημαίνεται ότι ο σχεδιασμός του ΠΑΑ 2014-2020 για την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, επιπτώσεις που συνιστούν λόγο ανωτέρας βίας, περιλαμβάνει τη λήψη μέτρων τόσο σε κανονιστικό - ενωσιακό επίπεδο όσο και σε εθνικό επίπεδο, τα οποία θα συμβάλλουν στην ομαλή εφαρμογή του ΠΑΑ 2014-2020, καθώς και στη διευκόλυνση των ωφελουμένων του.

Διευκρινίζεται ότι ο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 είναι τομεακό αναπτυξιακό πρόγραμμα, που με βάση τα ισχύοντα στους σχετικούς Κανονισμούς της Ε.Ε., οι επιλεξιμότητές του για την ενίσχυση του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα της αγροτικής οικονομίας επιτρέπουν παρεμβάσεις επενδυτικού κυρίως προσανατολισμού, όπως αυτές που έχουν ήδη γίνει με τα μέτρα των νέων γεωργών, των σχεδίων βελτίωσης, της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, των ομάδων παραγωγών, τις δράσεις του LEADER, καθώς και φιλο-

γεωργοπεριβαλλοντικές παρεμβάσεις, όπως αυτές της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας.

Στη βάση αυτή, οι όποιες παρεμβάσεις στο πλαίσιο του ΠΑΑ για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας COVID – 19, έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα στα μέτρα που ήδη λαμβάνονται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και αφορούν στη χορήγηση άμεσων ενισχύσεων και αποζημιώσεων, όπως γίνεται, για παράδειγμα, με την εφαρμογή άμεσων κρατικών ενισχύσεων, τις ενισχύσεις de minimis κ.λπ.

Υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο του ΠΑΑ και για τη χρηματοδοτική ενίσχυση των παραγωγών και των μεταποιητικών επιχειρήσεων που υλοποιούν επενδύσεις, έχει προβλεφθεί η ενεργοποίηση, μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, του Ταμείου Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης. Η Συμφωνία για τη σύσταση του Ταμείου Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης υπεγράφη από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και εκπροσώπους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων τον Σεπτέμβριο του 2019 και συνιστά το πρώτο στην Ελλάδα και ένα από τα πρώτα και μεγαλύτερα στην Ευρώπη χρηματοδοτικά εργαλεία αυτού του είδους στον αγροτικό τομέα, το οποίο συστήθηκε προκειμένου να καλύψει στοχευμένα μέρος του χρηματοδοτικού κενού στην πρωτογενή παραγωγή. Συγκεκριμένα, μέσω αυτού του χρηματοδοτικού εργαλείου και της εγγύησης που παρέχεται, δίνεται η δυνατότητα σε αγρότες, αγροτικούς συνεταιρισμούς, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, καθώς και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις σε συγκεκριμένους κλάδους της μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων που πραγματοποιούν επιλέξιμες επενδύσεις, να χρηματοδοτηθούν με προνομιακούς όρους και μειωμένες εξασφαλίσεις. Το Ταμείο Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης συγχρηματοδοτείται από την Ελληνική Δημοκρατία και την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (EFSI).

Για το Ταμείο Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έχει δεσμεύσει ποσό ύψους 80 εκατομμυρίων ευρώ από το τρέχον Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ενώ η διεύρυνση του Ταμείου Εγγυήσεων, με τη συμμετοχή επτά Τραπεζών (Πειραιώς, Εθνική, Eurobank, Συνεταιριστική Θεσσαλίας, Συνεταιριστική Καρδίτσας, Procredit και Παγκρήτια), το καθιστά έναν ιδιαίτερα ισχυρό, ελκυστικό και ανταγωνιστικό επενδυτικό μηχανισμό, καθώς αποκτά δυνατότητες ανάπτυξης χαρτοφυλακίου δανείων της τάξης του συνολικού ποσού των 480 εκατ. ευρώ με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους για τους Έλληνες παραγωγούς και τις μεταποιητικές επιχειρήσεις αγροτικών προϊόντων, ξεπερνώντας τις αρχικές προσδοκίες σχεδιασμού του.

Οι χρηματοδοτήσεις θα χορηγούνται με τη μορφή μακροπρόθεσμου δανείου για την κάλυψη των παγίων δαπανών και των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων, που έχουν ενταχθεί σε δράσεις του ΠΑΑ 2014-2020 (Σχέδια Βελτίωσης και Μεταποίησης) ή υλοποιούν συναφείς επενδύσεις, καθώς και με τη μορφή κεφαλαίου κίνησης για δαπάνες που είναι άμεσα συνδεδεμένες με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου. Το ποσό της χρηματοδότησης ανά δικαιούχο κυμαίνεται από 10.000 ευρώ έως και 5.000.000 ευρώ.

Πληροφοριακά, αναφέρεται ότι έχει τεθεί σε λειτουργία από 01/12/2020 και η ηλεκτρονική πλατφόρμα του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) για την υποβολή από τους ενδιαφερόμενους παραγωγούς-επενδυτές αιτήσεων δανειοδότησης προς τις Τράπεζες που συμμετέχουν στο Ταμείο Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης, σε συνέχεια των επιχειρησιακών συμβάσεων που σύναψαν με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών εργαλείων του ΠΑΑ.

Επιπρόσθετα, έχει προβλεφθεί η δυνατότητα εκχώρησης της δημόσιας δαπάνης των επενδυτικών σχεδίων εκσυγχρονισμού γεωργικών εκμεταλλεύσεων και μεταποίησης

γεωργικών προϊόντων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για τη λήψη δανείου για τους σκοπούς της επένδυσης. Ταυτόχρονα, για τη διευκόλυνση της υλοποίησης των επενδύσεων στα μέτρα των Σχεδίων Βελτίωσης και της Μεταποίησης - Εμπορίας Γεωργικών Προϊόντων του ΠΑΑ, προβλέπεται η χορήγηση προκαταβολής στους δικαιούχους.

Πλέον των ανωτέρω, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των δυσμενών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, σημειώνεται ότι έχουν προταθεί στην Ε.Ε. και έχουν γίνει εν μέρει αποδεκτά μέσω τροποποίησης των σχετικών κανονισμών, μία σειρά μέτρων διευκόλυνσης των ωφελουμένων του ΠΑΑ και απλοποίησης διαδικασιών και κανόνων που αφορούν στην εφαρμογή του. Οι εν λόγω τροποποιήσεις, οι οποίες ενσωματώνονται από τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση των αντίστοιχων Μέτρων και Δράσεων του ΠΑΑ, προβλέπουν κατά περίπτωση:

- Νομοθέτηση του ακατάσχετου και αφορολόγητου των ενισχύσεων που χορηγούνται για την αντιμετώπιση της πανδημίας.
- Παράταση των προθεσμιών που αφορούν σε οποιοδήποτε στάδιο υλοποίησης ενταγμένων επενδύσεων, ιδιωτικών και δημοσίων (π.χ. υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης και πληρωμής, αξιολόγηση αιτήσεων, ενστάσεις, δημοπρατήσεις, υλοποίηση, τροποποιήσεις, εκκαθάριση πληρωμών κ.λπ.).
- Μείωση ή απαλοιφή του ελαχίστου ποσοστού επί του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού που πρέπει να αιτείται ο δικαιούχος στην 1η αίτηση πληρωμής.
- Αύξηση του αριθμού των αιτημάτων πληρωμής, καθώς και τροποποίησης που μπορούν να υποβληθούν από τον δικαιούχο κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης.
- Αύξηση ποσοστού πληρωμής προκαταβολών σε δικαιούχους για ενίσχυση της ρευστότητάς τους.
- Δυνατότητα ολοκλήρωσης της επένδυσης σε μικρότερο ποσοστό από το εγκεκριμένο φυσικό και οικονομικό της αντικείμενο, εφόσον το τμήμα που υλοποιήθηκε είναι αυτοτελές και λειτουργικό.
- Για επενδύσεις μεγάλου προϋπολογισμού, όπως αυτές της Μεταποίησης Γεωργικών Προϊόντων, δυνατότητα αποδέσμευσης ποσών που έχουν δεσμευτεί για την υλοποίησή τους, προκειμένου να κατευθυνθούν στην εξυπηρέτηση έκτακτων αναγκών των επιχειρήσεων και επανέλεγχος της διάθεσης ιδίων κεφαλαίων κατά το στάδιο του 1ου αιτήματος πληρωμής.
- Μη απαίτηση διενέργειας επιτόπιων επισκέψεων επαλήθευσης της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου των επενδύσεων κατά τα ενδιάμεσα στάδια υποβολής αιτημάτων πληρωμής. Ο έλεγχος να πραγματοποιείται εκ των υστέρων και εφόσον έχουν αρθεί οι περιορισμοί.
- Αύξηση του ποσοστού συνολικής υπερδέσμευσης των πόρων του ΠΑΑ, με ένταξη περισσότερων επενδύσεων για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας και με βάση τη πορεία εξυγίανσης των μέτρων αυτού, το εύρος της αναμενόμενης ύφεσης, την πρόβλεψη ή μη παράτασης της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου και την δυνατότητα ή μη μεταφοράς ανειλημμένων υποχρεώσεων στην επόμενη.
Ειδικότερα, διπλασιάστηκαν οι πόροι για έγκριση επενδύσεων στα Σχέδια Βελτίωσης από 315 εκατ. € σε 600 εκατ. €, διατέθηκαν πάνω από 40 εκατ. € επιπλέον των πόρων που είχαν διατεθεί στο πρόγραμμα της Μεταποίησης, ενώ για τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις των προγραμμάτων LEADER δεσμεύτηκαν επιπλέον πόροι της τάξης των 175 εκατ. €.

Το προσωρινό πλαίσιο για τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων:

Λόγω των έκτακτων συνθηκών που έχουν δημιουργηθεί από την εξάπλωση του κορωνοϊού, σύμφωνα με την αριθ. C(2020) 1863 final/19.3.2020 Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το σχέδιο της οποίας τέθηκε σε κατεπείγουσα διαβούλευση μεταξύ των κρατών μελών, θεσπίζεται προσωρινό πλαίσιο για τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που αποσκοπούν στη στήριξη της οικονομίας, το οποίο θα επιτρέπει στα κράτη μέλη να στηρίζουν τις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω της

έξαρσης της νόσου COVID-19, διατηρώντας παράλληλα την ακεραιότητα της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ και εξασφαλίζοντας ισότιμους όρους ανταγωνισμού.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στο πλαίσιο της κυβερνητικής πολιτικής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της νόσου COVID-19 στον πρωτογενή τομέα, σχεδίασε τη λήψη μέτρων στήριξης της πρωτογενούς παραγωγής της χώρας, σύμφωνα με το προσωρινό πλαίσιο λήψης μέτρων κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη της οικονομίας που θέσπισε η προαναφερθείσα αριθμ. C(2020)1863 final της 19.03.2020 Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής, εκδόθηκε η υπ' αριθμ.1338/312351/6/11/2020 (ΦΕΚ 4937/Β/2020) Κοινή Υπουργική Απόφαση με θέμα «Χορήγηση κρατικών ενισχύσεων στους τομείς: α) της επιτραπέζιας Ελιάς ποικιλίας Καλαμών, β) του πρώιμου Καρπουζιού χαμηλής κάλυψης, γ) της ανοιξιάτικης Πατάτας, δ) των θερμοκηπιακών καλλιεργειών Κρήτης σε Τομάτες, Αγγούρια και Μελιτζάνες, και λεπτομέρειες εφαρμογής Προσωρινού Πλαισίου με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής της 19/03/2020 C(2020)1863 final (Προσωρινό Πλαίσιο), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει», προϋπολογισμού 37.970.046€.

Σύμφωνα με την ανωτέρω ΚΥΑ, καταβλήθηκαν, ως άμεση επιχορήγηση, στην Περιφερειακή Ενότητα Κρήτης, τα παρακάτω ποσά:

ΚΥΑ	ΠΟΣΟ	ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ
Τομάτα θερμοκηπιακής καλλιέργειας στην Περιφέρεια Κρήτης	5.464.530,00 €	2.619
Αγγούρι θερμοκηπιακής καλλιέργειας στην Περιφέρεια Κρήτης	1.314.233,60 €	2.030
Μελιτζάνα θερμοκηπιακής καλλιέργειας στην Περιφέρεια Κρήτης	356.700,00 €	587

Επίσης, ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., βάσει της υπ' αριθ. 80/102990/14-4-20 (ΦΕΚ 1427/Β/2020) Κοινής Υπουργικής Απόφασης με θέμα «Χορήγηση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis) στον τομέα της παραγωγής γεωργικών προϊόντων και ειδικότερα στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής Θερμοκηπίων στην Π.Ε. Χανίων και λεπτομέρειες εφαρμογής, στα πλαίσια εφαρμογής του Καν (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 (L352/24-12-2013 της Επιτροπής όπως τροποποιήθηκε με τον Καν. (ΕΕ) αριθ. 316/2019 (L51/1/22-02-2019)», προϋπολογισμού 1.963.500€, κατέβαλλε στις 22/4/2020, για την ενίσχυση ήσσονος σημασίας (de minimis) στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής θερμοκηπίων στη Π.Ε. Χανίων, συνολικά το ποσό των 1.699.242,50€ στους λογαριασμούς 165 δικαιούχων.

Διαχείριση των προβλημάτων εμπορίας της παραγωγής:

Όσον αφορά στο θέμα των αδιάθετων προϊόντων και της τιμής διάθεσής τους, επισημαίνεται ότι το ζήτημα των αδιάθετων προϊόντων και της τιμής αυτών παρακολουθείται στενά από τους φορείς του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Οι Έλληνες παραγωγοί πρέπει να συγκομίζουν και να διαθέτουν τα αγροτικά τους προϊόντα, ακόμα και αν δεν βρίσκουν αγοραστές στις τιμές που επιθυμούν, προκειμένου να αποτυπωθεί η διαταραχή. Μόλις διαπιστωθεί ότι υπάρχει διαταραχή εξαιτίας των περιοριστικών μέτρων που έχουν ληφθεί για τον κορωνοϊό, το Υπουργείο θα παρέμβει για να στηρίξει τους Έλληνες παραγωγούς. Πρέπει, επίσης, να διευκρινιστεί ότι, σε περιπτώσεις εμπορικής διαταραχής, δεν μπορεί να υπάρξει κρατική ενίσχυση, καθώς κάτι τέτοιο αποτελεί παραβίαση των κανόνων της εσωτερικής αγοράς και του ανταγωνισμού.

Σε κάθε περίπτωση, για τα θέματα των τιμών των προϊόντων και της διάθεσης αυτών απαιτείται η ενίσχυση της διαπραγματευτικής δύναμης όλων των παραγωγών του πρωτογενούς αγροτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένων και των μικρομεσαίων παραγωγών θερμοκηπιακών προϊόντων της νήσου Κρήτης, μέσω της δημιουργίας ισχυρών Οργανώσεων Παραγωγών ή μέσω της ενίσχυσης των Συνεταιρισμών για τη συλλογική διαπραγμάτευση των τιμών των προϊόντων και της προώθησης αυτών.

Η δραστηριοποίηση των παραγωγών, και κατά συνέπεια και των μικρομεσαίων παραγωγών θερμοκηπιακών προϊόντων της νήσου Κρήτης, μέσα από τις συλλογικές δομές (Ομάδες Παραγωγών, Οργανώσεις Παραγωγών, Ενώσεις Οργανώσεων Παραγωγών, Διεπαγγελματικές Οργανώσεις), σύμφωνα με το ισχύον ενωσιακό και εθνικό πλαίσιο, κρίνεται απαραίτητη, καθώς με τη συγκρότηση ισχυρών συλλογικών δομών και τη σωστή λειτουργία τους επιτυγχάνουν αποτελεσματικότερη διαχείριση των προβλημάτων εμπορίας της παραγωγής, μεγέθυνση εκμεταλλεύσεων, μείωση κόστους εισροών, αποτελεσματικότερη πρόσβαση στις αγορές, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της ποιότητας των προϊόντων, αυξημένη διαπραγματευτική ισχύ έναντι των μεσαζόντων και των προμηθευτών και αύξηση της προστιθέμενης αξίας των αγροτικών προϊόντων, συμβάλλοντας στη δημιουργία οικονομιών κλίμακας. Συγκεκριμένα, οι Οργανώσεις Παραγωγών δημιουργούνται με πρωτοβουλία των παραγωγών και ασχολούνται με όλα τα θέματα που σχετίζονται με την παραγωγή και την εμπορία των μελών τους.

Είναι για αυτό σκόπιμη η δραστηριοποίηση όλων των παραγωγών μέσα από αυτές, διότι οι Οργανώσεις Παραγωγών με τη συμμετοχή τους στα Επιχειρησιακά Προγράμματα επιτυγχάνουν σημαντική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, εκσυγχρονισμό των παραγωγικών τους μονάδων, αύξηση του όγκου παραγωγής και υψηλής ποιότητας παραγόμενα αγροτικά προϊόντα, καθώς μπορούν να υλοποιήσουν δράσεις που περιλαμβάνονται στους παρακάτω στόχους:

- προγραμματισμός της παραγωγής
- αναδιάρθρωση των καλλιεργειών των μελών τους με στόχο την ποιοτική βελτίωση των προϊόντων τους,
- προώθηση των προϊόντων τους
- μείωση του κόστους παραγωγής,
- προστασία του περιβάλλοντος (ενίσχυση σε ποσοστό μέχρι και 60% από την Ευρωπαϊκή Ένωση)
- μέτρα πρόληψης και διαχείρισης κρίσεων (απόσυρση από την αγορά - δωρεάν διανομή- ενίσχυση σε ποσοστό 100% από την Ευρωπαϊκή Ένωση υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του κοινοτικού πλαισίου).

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα Οργανώσεων Παραγωγών αποτελούν σημαντικό χρηματοδοτικό εργαλείο για τη βιωσιμότητα των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, συμβάλλοντας θετικά στην αύξηση της εξωστρέφειας των ελληνικών αγροτικών προϊόντων. Επιπλέον, ενσωματώνουν δράσεις προστασίας περιβάλλοντος, ενάντια στις δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Άλλωστε, σε τέτοιες περιόδους κρίσεων, που προκλήθηκαν ως απόρροια της υγειονομικής κρίσης στον πρωτογενή τομέα, ο ρόλος των συλλογικών δομών, όπως είναι οι Διεπαγγελματικές Οργανώσεις, οι Συνεταιρισμοί κ.ά., οφείλει να είναι ουσιαστικός και παρεμβατικός και να δίνει λύσεις στα προβλήματα του αγροτικού κλάδου.

Επισημαίνεται ότι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έχει ενθαρρύνει το «χτίσιμο» συλλογικοτήτων, προκειμένου να επιτευχθούν οι αναγκαίες οικονομίες κλίμακος, ώστε οι παραγωγοί να μπορούν να πετύχουν υψηλότερη τιμή στο προϊόν τους, μειωμένες τιμές στις εισροές, καλύτερες συμβουλευτικές υπηρεσίες και δυνατότητα να κλείσουν συμφέρουσες συμβάσεις με τους προμηθευτές.

Σημειωτέα είναι η υπογραφή της αριθμ. 2745/328012/24-12-2019 (Β 4761) απόφασης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός των

αναγκαιών θεμάτων και λεπτομερειών για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 53, 54, 56, και 58 του ν. 4647/2019 (Α 204), σχετικά με τις Διεπαγγελματικές Οργανώσεις σε εθνικό επίπεδο στους τομείς της παρ. 2 του άρθρου 1 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1308/2013», με την οποία ορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και τα δικαιολογητικά αναγνώρισης των Εθνικών Διεπαγγελματικών Οργανώσεων (Ε.Δ.Ο.) και διευκρινίζεται το καθεστώς ελέγχου τους. Παράλληλα, θεσπίζεται το κυρωτικό πλαίσιο, προκειμένου να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά τυχόν παραβάσεις, ενώ τίθενται συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής του σχετικού ενωσιακού κανονισμού αναφορικά με συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές των Εθνικών Διεπαγγελματικών Οργανώσεων.

Περαιτέρω, τη βούληση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την ενίσχυση της αγροτικής επιχειρηματικότητας μέσω των υγιών συλλογικοτήτων αποτυπώνει και η νομοθετική πρωτοβουλία για τους Συνεταιρισμούς (Ν.4673/2020, ΦΕΚ Α' 52). Ειδικότερα, με τον συγκεκριμένο νόμο παρέχονται, μεταξύ άλλων, αυξημένες δυνατότητες στα μέλη των αγροτικών συνεταιρισμών ώστε, μέσω των διατάξεων του καταστατικού που εκείνα θα ορίσουν, να διαμορφώσουν το κατάλληλο γι' αυτούς πλαίσιο λειτουργίας του Αγροτικού Συνεταιρισμού ως ιδιωτικής και αυτόνομης επιχειρήσεως, η οποία θα έχει πρόσβαση σε όλες τις επιχειρηματικές δραστηριότητες που δεν αλλοιώνουν τον αγροτικό χαρακτήρα της. Παράλληλα, προς επίλυση του παγίου προβλήματος χρηματοδότησης της λειτουργίας των Αγροτικών Συνεταιρισμών, ενισχύεται η δυνατότητα συμμετοχής μελών – επενδυτών, χωρίς όμως ο Αγροτικός Συνεταιρισμός να αλλοτριώνεται ως θεσμός της αγροτικής οικονομίας.

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της αγροτικής επιχειρηματικότητας μέσω των υγιών συλλογικοτήτων, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων πέτυχε την εκκίνηση της «Εθνικής Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών» (ΕΘ.Ε.Α.Σ.). Η συγκεκριμένη, ιδιαίτερος σημαντική εξέλιξη συνιστά την υλοποίηση των όσων ορίζει το άρθρο 38 του προαναφερθέντος Ν. 4673/2020 που προβλέπει την ίδρυση ενός ενιαίου φορέα, γεγονός που αποτέλεσε πάγιο και διαρκές αίτημα των συνεταιρισμένων αγροτών για τη σύσταση μίας εθνικής συντονιστικής οργάνωσης των Αγροτικών Συνεταιρισμών, με στόχο την επανένωση του συνεταιριστικού κινήματος κάτω από έναν ενιαίο και ισχυρό φορέα, ο οποίος θα αναλάβει την εκπροσώπησή τους τόσο σε εγχώριο όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της διαπραγματευτικής δύναμης των Ελλήνων παραγωγών, έχει τεθεί σε τελική ευθεία πριν εισέλθει στην Ολομέλεια της Βουλής προς ψήφιση το νομοσχέδιο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, το οποίο προβλέπει την «Ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2019/633 σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων».

Αναφέρεται ότι το σχέδιο νόμου τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση από τις 20 Νοεμβρίου έως την Παρασκευή 4 Δεκεμβρίου 2020. Η συγκεκριμένη νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου συνιστά ικανοποίηση της απαίτησης των Ελλήνων παραγωγών να υπάρξει μέριμνα από την πλευρά του Υπουργείου για την επί ίσοις όροις διαπραγματεύσή τους με τις εμπορικές αλυσίδες, με στόχο την ισχυροποίηση της θέσης τους.

Συγκεκριμένα, με το ως άνω προτεινόμενο νομοσχέδιο:

- αποσαφηνίζονται οι όροι που οφείλουν να διέπουν τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται μεταξύ των προμηθευτών των αγροτικών προϊόντων και των αγοραστών, εστιάζοντας στις εμπορικές πράξεις στις οποίες εμπλέκονται οι μεγάλες εφοδιαστικές αλυσίδες.
- μειώνεται σημαντικά ο χρόνος εξόφλησης των παραγωγών ο οποίος καθορίζεται το ανώτερο σε 30 ημέρες για την πώληση ευαλλοιώτων αγροκτηνοτροφικών προϊόντων και σε 60 ημέρες για τα υπόλοιπα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα.
- αντιμετωπίζεται η πρακτική της ανοιχτής τιμής που εφαρμόζεται στη χώρα μας και η οποία παραβιάζει τους κανόνες των καλών συναλλαγών.

• ενσωματώνεται η παραπάνω Ευρωπαϊκή Οδηγία στο Εθνικό Δίκαιο με σκοπό την περαιτέρω εναρμόνισή του με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

Επίσης, όσον αφορά στην έμμεση μείωση του κόστους παραγωγής, έχουν σχεδιαστεί παρεμβάσεις παρέχοντας κίνητρα κυρίως για:

- Εκσυγχρονισμούς γεωργο-κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και καθετοποιήσεις μονάδων στα μέτρα των Σχεδίων Βελτίωσης (που έχει ήδη προκηρυχθεί με 316 εκατ. € και έχουν υπερδεσμευτεί επιπλέον πόροι ύψους 300 εκατ. €) και της Μεταποίησης (που έχει επίσης προκηρυχθεί με 150 εκατ. € για επενδύσεις άνω των 600 χιλ. €, υπερδεσμεύτηκαν επιπλέον 250 εκατ. € για εντάξεις έργων, αντίστοιχα, και εν συνεχεία διατέθηκαν επιπλέον πάνω από 40 εκατ. €).
- Παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, έτσι ώστε να μειωθεί το υψηλό κόστος ενέργειας, μέσω του μέτρου Σχεδίων Βελτίωσης που έχει ήδη προκηρυχθεί.
- Συλλογική χρήση και επεξεργασία των αποβλήτων των γεωργοκτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, μέσω του συνδυασμού των μέτρων Ομάδες Παραγωγών και Σχέδια Βελτίωσης.
- Τυπικές και άτυπες συνεργασίες, όπως είναι οι ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, συνεργατικά σχήματα, επιχειρησιακές ομάδες, μέσω του μέτρου των Ομάδων Παραγωγών, που έχει ήδη προκηρυχθεί με 25 εκατ. € και του μέτρου της Συνεργασίας, που επίσης έχει προκηρυχθεί με 64 εκατ. €. Είναι σκόπιμο να αναφερθεί ότι, έχουν σχεδιαστεί γεωργοπεριβαλλοντικές δράσεις, όπως για τη βιολογική κτηνοτροφία, που έχει ήδη προκηρυχθεί με 218 εκατ. € και για τη διατήρηση των εγχώριων φυλών, που επίσης έχει προκηρυχθεί με 38 εκατ. €. Προτεραιότητα επίσης δίνεται στις καλλιέργειες που παρέχουν μεγάλη δυνατότητα υποκατάστασης εισαγωγών, λόγω υψηλής τιμής εισαγωγής, όπως οι ζωτροφές ή λόγω της δυνατότητας ανταγωνιστικής παραγωγής τους στην Ελλάδα (π.χ. κτηνοτροφικά ψυχανθή κ.λπ.).

Προγράμματα Προώθησης Αγροτικών Προϊόντων

Πολύτιμο και αποτελεσματικό χρηματοδοτικό εργαλείο για την ενδυνάμωση του εξαγωγικού εμπορίου και του ανοίγματος νέων αγορών για τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα αποτελούν οι ενέργειες προβολής και προώθησης αγροτικών προϊόντων στην εσωτερική αγορά της Ε.Ε. και στις αγορές τρίτων χωρών, στο πλαίσιο του Καν. (ΕΕ) 1144/2014, με ενωσιακή χρηματοδότηση 70-80%.

Στην προώθηση αγροτικών προϊόντων μέσω των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων προώθησης στο πλαίσιο του Καν. (ΕΕ) 1144/2014 συμπεριλαμβάνονται και τα οπωροκηπευτικά της χώρας μας και είναι δυνατή η αξιοποίηση των ενεργειών προβολής και προώθησης προς όφελος των ελληνικών ποιοτικών οπωροκηπευτικών προϊόντων και των παραγωγών μελών των συνεταιρισμών και λοιπών δικαιούχων φορέων.

Οι δικαιούχοι φορείς οργανώσεις παραγωγών, ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, συμπράξεις του αγροδιατροφικού τομέα, επαγγελματικές και διεπαγγελματικές οργανώσεις υποβάλλουν κάθε χρόνο στην ΕΕ τις προτάσεις τους προς έγκριση.

Οι ενέργειες προώθησης και προβολής των αγροτικών προϊόντων, μέσω των ανωτέρω εγκεκριμένων προγραμμάτων τριετούς διάρκειας, αφορούν στη συμμετοχή των δικαιούχων φορέων σε εκθέσεις τροφίμων στις χώρες στόχους, επιχειρηματικές συναντήσεις, προώθηση του προϊόντος σε σημεία πώλησης, έντυπες και on line καταχωρήσεις, social media, εκπαιδευτικά ταξίδια, γευστικές δοκιμές, σεμινάρια, workshops κ.ά.

Ήδη, υλοποιούνται στη χώρα μας 19 προγράμματα προώθησης, συνολικού προϋπολογισμού 42.000.000 ευρώ, που αφορούν προϊόντα, όπως είναι η φέτα, το ρύζι, το αιγοπρόβειο κρέας, το κοτόπουλο, τα οπωροκηπευτικά, ο κρόκος Κοζάνης, η κονσέρβα, το ροδάκινο και τα καλάθια πιστοποιημένων αγροτικών προϊόντων ποιότητας ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικά (λάδι, κρασί, τυριά κ.λπ.) σε περιφερειακό επίπεδο.

Τα αγροτικά προϊόντα μας προβάλλονται σε χώρες της Ε.Ε και σε Τρίτες Χώρες, όπως Κίνα, Ιαπωνία, ΗΠΑ, Καναδάς, Ινδία, Ν. Κορέα, Σιγκαπούρη, ΗΑΕ, Κατάρ, Ιορδανία, Λίβανος, Αργεντινή, Μεξικό κ.α.

Οι δικαιούχοι φορείς της χώρας μας μπορούν να αξιοποιούν τις χρηματοδοτούμενες ενέργειες προβολής και προώθησης προς όφελος των παραγωγών μελών τους και να αυξάνουν την ανταγωνιστικότητα των ποιοτικών ελληνικών προϊόντων τους στις διεθνείς αγορές.

Προτεραιότητα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι η ορθή παρακολούθηση υλοποίησης των προγραμμάτων προβολής και προώθησης και η διαρκής ενημέρωση των δικαιούχων φορέων για τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση από τη χώρα μας των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων προώθησης των ποιοτικών γεωργικών ελληνικών προϊόντων.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι, με γνώμονα την παροχή κινήτρων για την ενίσχυση των επενδύσεων στην πρωτογενή παραγωγή, υπεγράφη ΚΥΑ μεταξύ των Υπουργείων Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Ανάπτυξης & Επενδύσεων, με την οποία καθορίζονται τα είδη των επενδυτικών σχεδίων που ενισχύονται.

Στη συγκεκριμένη απόφαση εμπίπτουν επενδυτικά σχέδια μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) καθώς και μεγάλων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής, τα οποία δύναται να υπαχθούν στο καθεστώς ενισχύσεων που ορίζει ο αναπτυξιακός νόμος 4399/2016 και των οποίων το αιτούμενο ποσό ενίσχυσης ανά επενδυτικό σχέδιο και ανά επιχείρηση υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ (500.000 €).

Επισημαίνεται ότι τα επενδυτικά σχέδια μπορούν να αφορούν είτε σε ίδρυση νέας μονάδας, είτε σε επέκταση υφιστάμενης μονάδας, είτε σε εκσυγχρονισμό με ή χωρίς μετεγκατάσταση υφιστάμενης μονάδας.

Συγκεκριμένα, στο καθεστώς ενισχύσεων μπορούν να υπαχθούν επενδυτικά σχέδια της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής στους ακόλουθους τομείς:

- στον τομέα φυτικής παραγωγής, στον οποίο περιλαμβάνονται εκμεταλλεύσεις όλων των τύπων και παραγωγικών συστημάτων φυτικής παραγωγής (συμβατικής, βιολογικής και πιστοποιημένης) και
- στον τομέα ζωικής παραγωγής, στον οποίο περιλαμβάνονται βοοτροφικές, αιγοπροβατοτροφικές, χοιροτροφικές και πτηνοτροφικές μονάδες.

Με την ιδιαίτερα σημαντική αυτή απόφαση επιδιώκεται η βελτίωση των συνολικών επιδόσεων και της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ιδίως μέσω της μείωσης του κόστους παραγωγής, καθώς και η δημιουργία ή η βελτίωση των υποδομών, προκειμένου να δοθεί ώθηση στην ανάπτυξη, στην προσαρμογή και στον εκσυγχρονισμό της γεωργίας και της κτηνοτροφίας.

Επίσης, με την ψηφισθείσα από τη Βουλή διάταξη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (άρθρο 146 «Ακατάσχετο και αφορολόγητο ενισχύσεων που καταβάλλονται στο πλαίσιο δράσεων αντιμετώπισης των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID-19 στον πρωτογενή τομέα) στον ν. 4764/2020 (Α'256), καθίστανται εφεξής ακατάσχετες και αφορολόγητες οι ενισχύσεις που καταβάλλονται στο πλαίσιο δράσεων αντιμετώπισης των επιπτώσεων του κορωνοϊού στον πρωτογενή τομέα.

Με τη συγκεκριμένη διάταξη, οι ενισχύσεις που λαμβάνουν οι Έλληνες αγρότες δεν υπόκεινται σε οποιονδήποτε φόρο, τέλος, εισφορά ή άλλη κράτηση υπέρ του Δημοσίου, είναι ανεκχώρητες και ακατάσχετες στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύονται και δεν συμψηφίζονται με βεβαιωμένα χρέη προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπά τους, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα πιστωτικά ιδρύματα.

Περαιτέρω, πρέπει να σημειωθεί ότι η Κυβέρνηση, στο πλαίσιο των συνεχών προσπαθειών που καταβάλλει για την ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα, κατέστησε τους αγρότες κανονικού καθεστώτος δικαιούχους της Επιστρεπτέας Προκαταβολής του 4^{ου} κύκλου. Οι αγρότες μπορούν να επωφεληθούν των ευνοϊκών όρων του προγράμματος για να καλύψουν τα έξοδα των καλλιεργητικών τους αναγκών στην τρέχουσα φάση αντιμετώπισης της πανδημίας.

Η ιδιαίτερως ευνοϊκή αυτή εξέλιξη αποτελεί επιστέγασμα των εντατικών προσπαθειών που καταβάλλει το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από την έναρξη της πανδημίας για την ενίσχυση του εισοδήματος των Ελλήνων

παραγωγών και έρχεται να προστεθεί στη σημαντική δέσμη μέτρων που υλοποιεί το Υπουργείο για τη στήριξη των αγροτών μέσα στην ιδιαίτερη αυτή συγκυρία που βιώνει ο πλανήτης.

Εκ των ανωτέρω, γίνεται εμφανές ότι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εξετάζει ενδελεχώς τις επιπτώσεις και τις ασυμμετρίες που προκαλεί η υγειονομική κρίση στον πρωτογενή τομέα και στηρίζει εμπράκτως όλους όσους έχουν υποστεί ζημία από τα μέτρα αποτροπής εξάπλωσης της πανδημίας, παρεμβαίνοντας αποφασιστικά και ουσιαστικά με στοχευμένη λήψη μέτρων σε κάθε ζήτημα που τυχόν προκύπτει και διασφαλίζοντας ότι όλοι οι πληγέντες Έλληνες παραγωγοί θα τύχουν της πολύτιμης συνδρομής της Κυβέρνησης, προκειμένου να συνεχίσουν απρόσκοπτα την παραγωγική τους διαδικασία.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΙΒΑΝΟΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

- 1.Υπουργείο Οικονομικών
- Γραφείο κ. Υπουργού
- 2.Βουλευτή κ. Β. Κεγκέρογλου